BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 22 december 1998

betreffende steunmaatregelen van Duitsland ten behoeve van de kolenindustrie in 1999

(kennisgeving geschied onder nummer C(1998) 4569)

(Slechts de tekst in de Duitse taal is authentiek)

(Voor de EER relevante tekst)

(1999/299/EGKS)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal,

Gelet op Beschikking nr. 3632/93/EGKS van de Commissie van 28 december 1993 tot vaststelling van een communautaire regeling voor de steunmaatregelen van de lidstaten ten behoeve van de kolenindustrie [1], inzonderheid op artikel 2, lid 1, en artikel 9,

Gezien Beschikking 1999/270/EG van de Commissie van 2 december 1998 betreffende steunmaatregelen van Duitsland ten behoeve van de kolenindustrie in 1998 [2],

Overwegende hetgeen volgt:

I

Bij brieven van 25 september 1998, 2 december 1998 en 14 december 1998 heeft Duitsland de Commissie overeenkomstig artikel 9, lid 1, van Beschikking nr. 3632/93/EGKS kennis gegeven van de steunmaatregelen die het voornemens is voor het jaar 1999 ten behoeve van de steenkoolindustrie te nemen.

Overeenkomstig het bepaalde in Beschikking nr. 3632/93/EGKS brengt de Commissie advies uit over de volgende financiële maatregelen voor 1999:

a) steun voor de bedrijfsvoering overeenkomstig artikel 3 ten bedrage van 5 141 miljoen DEM;

b) steun voor buitenbedrijfstelling overeenkomstig artikel 4 ten bedrage van 3 220 miljoen DEM;

c) steun overeenkomstig artikel 3 ten bedrage van 73 miljoen DEM voor het behoud van het ondergronds werkende personeel („Bergmannsprämie");

d) steun overeenkomstig artikel 5 ten bedrage van 11,3 miljoen DEM ter dekking van buitengewone lasten ten behoeve van de onderneming RAG Aktiengesellschaft;

e) steun overeenkomstig artikel 5 ten bedrage van 748 miljoen DEM ten behoeve van de ondernemingen RAG Aktiengesellschaft en Sophia Jacoba GmbH, welke die ondernemingen in staat stelt de kosten te dekken die uit de herstructurering van de kolenindustrie voortvloeien of die daaruit zijn voortgevloeid en geen verband houden met de lopende productie (lasten uit het verleden).

De door Duitsland ten behoeve van de steenkoolindustrie geplande financiële maatregelen vallen onder het toepassingsgebied van artikel 1, lid 1, van Beschikking nr. 3632/93/EGKS. De Commissie moet derhalve overeenkomstig artikel 9, lid 4, deze maatregelen aan de algemene doelstellingen en criteria van artikel 2 en de specifieke criteria van de artikelen 3 en 4 van genoemde beschikking toetsen en nagaan of zij verenigbaar zijn met de werking van de gemeenschappelijke markt. Voorts beoordeelt de Commissie overeenkomstig artikel 9, lid 6, of de aangemelde maatregelen verenigbaar zijn met het plan voor modernisering, rationalisering, herstructurering en buitenbedrijfstelling, ten aanzien waarvan de Commissie in haar beschikking van 2 december 1998 een positief standpunt heeft ingenomen.

II

De steun voor de bedrijfsvoering overeenkomstig artikel 3 ten bedrage van 5 141 miljoen DEM, is bestemd voor de productie-eenheden van de ondernemingen RAG Aktiengesellschaft, Preussag Anthrazit GmbH, Dr. Arnold Schäfer GmbH en Merchweiler GmbH.

In het geval van de RAG Aktiengesellschaft wordt de steun met name verleend ten behoeve van de productie-eenheden Friedrich Heinrich/Rheinland, Niederberg, Walsum, Lohberg/Osterfeld, Prosper/Haniel, Westerholt, Auguste Victoria, Blumenthal/Haard en Heinrich Robert. De maatregel is bovendien bestemd voor de productie-eenheden Ensdorf en Warndt/Luisenthal, die sedert 1 januari 1998 tot de RAG Aktiengesellschaft behoren. In het geval van Preussag Anthrazit GmbH komt de steun ten goede van de productie-eenheid Ibbenbüren.

Deze steun is bedoeld om het verschil te compenseren tussen de productiekosten en de verkoopprijs die de contractpartijen vrij hebben bepaald op basis van de op de wereldmarkt genoteerde prijzen voor steenkool van soortgelijke kwaliteit uit derde landen. De steun stelt zodoende de ondernemingen en productie-eenheden in staat de inspanningen te leveren die noodzakelijk zijn om tot een trendmatige daling van de productiekosten te komen.

Volgens de door Duitsland verstrekte gegevens liggen de gemiddelde productiekosten van de productie-eenheden die onder artikel 3 vallen, tegen prijzen van 1992, in

[1] PB L 329 van 30.12.1993, blz. 12.
[2] PB L 109 van 27.4.1999, blz. 14.

1999 reëel 8,2 % lager dan in 1995, dit wil zeggen 246 DEM per ton steenkoolequivalent (tse) tegenover 268 DEM/tse. De vermindering van de productiekosten beantwoordt aan de doelstellingen van het plan voor modernisering, rationalisering, herstructurering en buitenbedrijfstelling, ten aanzien waarvan de Commissie in haar beschikking van 2 december 1998 een positief standpunt heeft ingenomen.

Mocht blijken dat een onderneming niet aan de in artikel 3 vermelde voorwaarden kan voldoen, kan de Commissie bij de beoordeling van de aangemelde maatregelen verlangen dat Duitsland de afwijkingen van het door Duitsland gewijzigde en door de Commissie op 2 december 1998 goedgekeurde herstructureringsplan 1998-2002 rechtvaardigt en eventueel de nodige corrigerende maatregelen voorstelt, zoals de opneming van productie-eenheden van de betrokken onderneming in het sluitingsplan overeenkomstig artikel 4 van Beschikking nr. 3632/93/EGKS.

Bij de beoordeling van de steun voor de bedrijfsvoering, zoals bedoeld in artikel 3 van Beschikking nr. 3632/93/EGKS, heeft de Commissie eveneens rekening gehouden met de noodzaak de sociale en regionale gevolgen van de herstructurering van de steenkoolindustrie in reeds door meer dan gemiddelde structurele werkloosheid getroffen regio's zoveel mogelijk af te zwakken.

Het werkloosheidspercentage in de kolenbekkens van het Roergebied ligt in 1998 met rond 15 % (district Duisburg 15,8 %, Recklinghausen 13,7 % en Gelsenkirchen 16,4 %) ver boven het West-Duitse gemiddelde dat 9,7 % bedraagt. Ook in Saarland is de werkloosheid in de mijnbouwgebieden meer dan het gemiddelde hoog (Saarbrücken 13,9 %, Saarlouis 11 %).

De steenkoolregio's zijn bovendien gebieden die onder de Europese regionale ontwikkeling vallen (doelstelling 2, regio's waar de industrie in verval is) en tevens gebieden die voor steunmaatregelen van de staten in de zin van artikel 92, lid 3, onder c), van het EG-Verdrag in aanmerking komen.

Op grond van de door Duitsland verstrekte gegevens en de door Duitsland aangegane verplichtingen (zie deel VI van deze beschikking) is de voor 1999 geplande steun voor de bedrijfsvoering met Beschikking nr. 3632/93/EGKS, en met name met de artikelen 2 en 3 ervan, verenigbaar.

III

De steun ten bedrage van 3 220 miljoen DEM voor buitenbedrijfstelling, zoals bedoeld in artikel 4 van Beschikking nr. 3632/93/EGKS, moet het verschil tussen de productiekosten en de op basis van de op de wereldmarkt genoteerde prijzen voor steenkool van soortgelijke kwaliteit uit derde landen vrij bepaalde verkoopprijs compenseren. Binnen de onderneming RAG Aktiengesellschaft komt de steun met name de productie-eenheden Fürst Leopold/Wulfen, Ewald/Hugo, Haus Aden/Monopol en Westfalen ten goede. De maatregel is bovendien voor de productie-eenheid Göttelborn/Reden bestemd, die sedert 1 januari 1998 tot de onderneming RAG Aktiengesellschaft behoort.

De bedoelde sluitingen vormen een onderdeel van de overeenkomst van 13 maart 1997, die tussen 1998 en 2002, ten opzichte van 1997, tot een vermindering van de productiecapaciteit met 10 miljoen tse (21 % van de totale productiecapaciteit) en tot het verlies van 30 000 arbeidsplaatsen zal leiden.

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 4 van Beschikking nr. 3632/93/EGKS worden de productie-eenheden Göttelborn/Reden, Ewald/Hugo en Westfalen vóór het verstrijken van de geldigheidsduur van genoemde beschikking, op 23 juli 2002, volledig gesloten. De Commissie neemt er kennis van dat de onderneming RAG Aktiengesellschaft, gezien de begrenzing van de steun en de teruggang van de steenkoolprijzen op de wereldmarkt, besloten heeft de sluiting van de Ewald/Hugo-mijn te vervroegen van juli 2002 naar 30 april 2000.

De van 1995 tot 1999 te noteren productievermindering zal volgens de door Duitsland verstrekte gegevens 15,2 % of 8,6 miljoen tse bedragen. Het aantal arbeidsplaatsen zal van 1995 tot 1999 wellicht met 25,5 % oftewel 25 680 eenheden verminderen.

De Commissie constateert dat de geplande inkrimping van de productiecapaciteit in overeenstemming is met het plan voor modernisering, rationalisering, herstructurering en buitenbedrijfstelling, ten aanzien waarvan de Commissie in haar beschikking van 2 december 1998 een positief standpunt heeft ingenomen.

De voor het jaar 1999 geplande steun voor buitenbedrijfstelling is met Beschikking nr. 3632/93/EGKS, en met name met de artikelen 2 en 4 ervan, verenigbaar.

IV

De steun ten bedrage van 73 miljoen DEM voor de financiering van de premies voor mijnwerkers van de Duitse kolenindustrie („Bergmannsprämien"), die 10 DEM per ploegendienst ondergronds bedragen, moet een stimulans voor geschoold personeel vormen om ondergronds te werken en de rationalisering van de productie bevorderen. Uit de kennisgeving van Duitsland blijkt dat deze steun voor de mijnwerkers een financieel voordeel vormt. Hoewel de premie geen bestanddeel van de productiekosten van de kolenmijnondernemingen vormt, verlicht de steun mede de loonkosten van de ondernemingen. Het gaat derhalve om een steunmaatregel in de zin van artikel 1, lid 2, van Beschikking nr. 3632/93/EGKS, die toetsing behoeft in het licht van artikel 3 van die beschikking.

De geplande steunmaatregel moet ertoe bijdragen de productiviteit zoveel mogelijk te verhogen en vergemakkelijkt daardoor de herstructurering en rationalisering van de steenkoolindustrie. Hij draagt zodoende ook bij tot de verwezenlijking van de in artikel 2, lid 1, eerste streepje, van Beschikking nr. 3632/93/EGKS genoemde doelstelling, namelijk verdere vooruitgang, in het licht van de kolenprijzen op de wereldmarkt, in de richting van economische rentabiliteit teneinde tot een degressie van de steunmaatregelen te komen.

Bij de beoordeling van de steunmaatregel heeft de Commissie overeenkomstig artikel 2, lid 1, tweede streepje, van de genoemde beschikking rekening gehouden met de noodzaak de sociale en regionale gevolgen van de herstructurering zoveel mogelijk af te zwakken.

De steun draagt overeenkomstig artikel 3 van Beschikking nr. 3632/93/EGKS bij tot een lichte verbetering van het ontoereikende concurrentievermogen van de betrokken ondernemingen, aangezien de dankzij het behoud van geschoold ondergronds personeel bereikte productiviteitsstijging tot een verlaging van de productiekosten leidt.

Duitsland garandeert dat deze steun samen met de overige steun voor de lopende productie voor geen enkele onderneming of voor geen enkele productie-eenheid meer zal bedragen dan het verschil tussen de productiekosten en de te verwachten winsten.

In het licht van het bovenstaande en op grond van de door Duitsand verstrekte informatie is de voor 1999 geplande steun voor de „Bergmannsprämie" met de doelstellingen van Beschikking nr. 3632/93/EGKS, en met name met de artikelen 2 en 3 ervan, verenigbaar.

V

De steun ter dekking van buitengewone lasten, zoals bedoeld in artikel 5 van Beschikking nr. 3632/93/EGKS, ten behoeve van de ondernemingen RAG Aktiengesellschaft en Sophia Jacoba GmbH bedraagt in totaal 759,3 miljoen DEM.

Deze financiële maatregel omvat in de eerste plaats een steunbedrag van 11,3 miljoen DEM ter dekking van buitengewone lasten ten behoeve van de onderneming RAG Aktiengesellschaft.

Deze steun dient ter dekking van extra afwateringskosten voor bedrijven die in het kader van de herstructureringsmaatregelen werden gesloten en die zich in de nabijheid van actieve mijninstallaties bevinden. Daar in de gesloten mijnen niet of slechts in beperkte mate wordt afgewaterd, vloeit water, dat geenszins aan de bestaande productie is gebonden, naar de in de nabijheid gelegen actieve productie-eenheid, hetgeen extra kosten veroorzaakt. Deze uitdrukkelijk in deel I, onder i), en in deel II, onder b), van de bijlage bij Beschikking nr. 3632/93/EGKS vermelde steun die geen verband houdt met de lopende productie, dekt door de herstructurering veroorzaakte uitgaven voor de watervoorziening en de lozing van afvalwater. Overeenkomstig artikel 5 van de beschikking mag deze steun niet hoger zijn dan de kosten.

De Commissie heeft de overeenkomsten tussen de overheid en de ondernemingen alsook, in het raam van een audit, de gegevens betreffende de kosten gecontroleerd en vastgesteld dat de steunbedragen de vastgelegde middelen niet overschrijden.

De daardoor mogelijk geworden ontlasting van de betrokken ondernemingen vermindert hun gebrek aan financieel evenwicht en stelt deze in staat hun activiteiten voort te zetten. De steun voldoet bijgevolg aan de in artikel 2, lid 1, van Beschikking nr. 3632/93/EGKS genoemde doelstellingen.

Deze financiële maatregel omvat in de tweede plaats steun ter dekking van buitengewone lasten ten bedrage van 748 miljoen DEM ten behoeve van de ondernemingen RAG Aktiengesellschaft en Sophia Jacoba GmbH.

Deze steun moet de kosten dekken die uit de herstructurering van de kolenindustrie voortvloeien of die daaruit zijn voortgevloeid en geen verband houden met de lopende productie (lasten uit het verleden).

Een gedeelte van deze steun, ten bedrage van 609 miljoen DEM , is het resultaat van besluiten die in het kader van de „Kolenronde" van 11 november 1991 zijn genomen na onderhandelingen tussen de mijnbouwondernemingen, de elektriciteitsproducenten, de Bondsregering, de regering van de deelstaat Noordrijn-Westfalen en die van de deelstaat Saarland en de mijnwerkersbonden. De rest ten bedrage van 139 miljoen DEM vloeit voort uit nieuwe sluitingen, waartoe op 13 maart 1997 werd besloten.

De steun dient ter dekking van de volgende kosten, met uitzondering van de door de staat als bijzondere bijdrage in de zin van artikel 56 van het EGKS-Verdrag gedragen kosten voor sociale vergoedingen: lasten in verband met de betaling van de sociale uitkeringen die het gevolg zijn van de pensionering van werknemers vooraleer deze de wettelijke pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, andere uitzonderlijke uitgaven voor werknemers die ingevolge herstructureringen en rationaliseringen hun baan hebben verloren, uitbetaling van pensioenen en schadeloosstellingen buiten het wettelijke systeem aan werknemers die ingevolge herstructureringen en rationaliseringen hun baan hebben verloren en aan hen die daarop vóór de herstructureringen recht hadden, gratis kolenleveringen aan werknemers die ingevolge herstructureringen en rationaliseringen hun baan hebben verloren en aan hen die daarop vóór de herstructureringen recht hadden. In technisch en financieel opzicht dient de steun

ter dekking van bijkomende beveiligingswerkzaamheden ondergronds die het gevolg zijn van herstructureringen, alsook van uitzonderlijke intrinsieke waardeverminderingen, voorzover deze uit de herstructurering van de ondernemingen voortvloeien.

Deze steun ter dekking van de uitdrukkelijk in deel I, onder a), b), c), d), f) en k), van de bijlage bij Beschikking nr. 3632/93/EGKS vermelde kosten mag, om aan artikel 5 van genoemde beschikking te voldoen, de bedoelde kosten niet overschrijden.

De Commissie heeft de gegevens betreffende de kosten in het raam van een audit gecontroleerd en vastgesteld dat de steunbedragen niet hoger zijn dan de vastgelegde middelen.

De daardoor mogelijk geworden ontlasting van de betrokken ondernemingen vermindert hun gebrek aan financieel evenwicht en stelt deze in staat hun activiteiten voort te zetten. De steun voldoet bijgevolg aan de in artikel 2, lid 1, van Beschikking nr. 3632/93/EGKS genoemde doelstellingen.

VI

Duitsland verbindt zich ertoe, aangezien ernaar gestreefd wordt de steun tot een minimum terug te brengen en het zelf het beginsel huldigt dat steun slechts voor de afzet van steenkolen aan de elektriciteitsproducenten en aan de ijzer- en staalindustrie in de Gemeenschap mag worden verleend, de voor de industrie en huisbrand bestemde productie tegen prijzen (nettoprijzen zonder vergoedingen) te verkopen die de productiekosten dekken.

De Commissie neemt er kennis van dat Duitsland in het raam van verordeningen („Verordnungen") de maatregelen treft die noodzakelijk zijn om ervoor te zorgen dat de krachtens deze beschikking toegekende steun niet meer bedraagt dan het verschil tussen de productiekosten en de op basis van de op de wereldmarkt genoteerde prijzen door de contractpartijen vrij overeengekomen verkoopprijs voor de afzet aan steenkoolverbruikende ondernemingen. De steunbedragen per ton lopende productie mogen niet ertoe leiden dat de prijzen voor kolen uit de Gemeenschap lager zijn dan die voor kolen van gelijkwaardige kwaliteit uit derde landen. Voorts ziet Duitsland erop toe dat de steun geen concurrentievervalsing en geen discriminatie tussen kolenproducenten en tussen afnemers en verbruikers van kolen in de Gemeenschap veroorzaakt.

Duitsland verbindt zich ertoe, overeenkomstig artikel 86 van het EGKS-Verdrag, de steun in de vereiste mate te beperken, met inachtneming van sociale en regionale overwegingen in verband met de teruggang van de steenkoolwinning in de Gemeenschap, en erop toe te zien dat deze steun rechtstreeks noch onrechtstreeks een economisch voordeel voor een andere activiteit dan voor de steenkoolproductie oplevert, bijvoorbeeld voor industriële activiteiten in verband met de productie of omzetting van steenkool uit de Gemeenschap

Voorts wijst de Commissie Duitsland erop dat een essentieel kenmerk van de steunregeling erin bestaat dat de steun in elk geval aan het communautaire belang moet beantwoorden en de werking van de gemeenschappelijke markt niet mag verstoren.

Teneinde de Commissie in staat te stellen na te gaan of de ondernemingen die steun voor de bedrijfsvoering overeenkomstig artikel 3 van Beschikking nr. 3632/93/EGKS ontvangen, daadwerkelijk een trendmatige daling van de productiekosten naar de maatstaf van de op de wereldmarkt genoteerde prijzen teweegbrengen, verbindt Duitsland zich ertoe de Commissie jaarlijks uiterlijk op 30 september de productiekosten van elke productie-eenheid voor het afgelopen jaar alsmede alle in artikel 9 van Beschikking nr. 3632/93/EGKS bedoelde gegevens mede te delen. Wanneer de voorwaarden van artikel 3, lid 2, van Beschikking nr. 3632/93/EGKS in aanzienlijke mate niet kunnen worden vervuld, stelt Duitsland de Commissie corrigerende maatregelen voor alsook een herziening van de indeling van de productie-eenheden overeenkomstig de artikelen 3 en 4 van Beschikking nr. 3632/93/EGKS.

Krachtens artikel 3, lid 1, tweede streepje, en artikel 9, leden 2 en 3, van Beschikking nr. 3632/93/EGKS moet de Commissie de voor de lopende productie toegekende steun aan de doelstellingen van de artikelen 3 en 4 van genoemde beschikking toetsen. Duitsland deelt derhalve uiterlijk 30 september 2000 de in 1999 werkelijk uitgekeerde bedragen alsook eventuele aanpassingen van de oorspronkelijk vermelde bedragen mede. Duitsland stelt naar aanleiding van dit jaarlijkse overzicht alle informatie ter beschikking die voor het toezicht op de nakoming van de in de genoemde artikelen vastgestelde criteria zijn vereist.

Bij de goedkeuring van de steunmaatregelen heeft de Commissie rekening gehouden met de noodzaak de sociale en regionale gevolgen van de herstructurering zoveel mogelijk af te zwakken,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

Artikel 1

Duitsland wordt gemachtigd ten gunste van de steenkoolindustrie de volgende maatregelen te nemen:

a) steun voor de bedrijfsvoering overeenkomstig artikel 3 van Beschikking nr. 3632/93/EGKS ten bedrage van 5 141 miljoen DEM;

b) steun voor buitenbedrijfstelling overeenkomstig artikel 4 van Beschikking nr. 3632/93/EGKS ten bedrage van 3 220 miljoen DEM;

c) steun overeenkomstig artikel 3 van Beschikking nr. 3632/93/EGKS ten bedrage van 73 miljoen DEM voor het behoud van het ondergrondse personeel („Bergmannsprämie");

d) steun overeenkomstig artikel 5 van Beschikking nr. 3632/93/EGKS ten bedrage van 11,3 miljoen DEM ter dekking van buitengewone lasten ten behoeve van de onderneming RAG Aktiengesellschaft;

e) steun overeenkomstig artikel 5 van Beschikking nr. 3632/93/EGKS ten bedrage van 748 miljoen DEM ter dekking van buitengewone lasten ten behoeve van de ondernemingen RAG Aktiengesellschaft en Sophia Jacoba GmbH, die deze ondernemingen in staat stelt de kosten te dekken die uit de herstructurering van de kolenindustrie voortvloeien of die daaruit zijn voortgevloeid en geen verband houden met de lopende productie.

Artikel 2

Duitsland verbindt zich ertoe overeenkomstig artikel 86 van het EGKS-Verdrag alle algemene of bijzondere maatregelen te treffen om de voor Duitsland uit deze beschikking voortvloeiende verplichtingen na te komen.

Duitsland ziet erop toe dat de overeenkomstig artikel 1 goedgekeurde steun uitsluitend voor de genoemde doelstellingen wordt gebruikt en draagt ervoor zorg dat steun voor alle geschrapte, te hoog geraamde of oneigenlijk gebruikte uitgaven voor de in artikel 1 genoemde posten aan Duitsland wordt terugbetaald.

Artikel 3

Duitsland deelt uiterlijk op 30 september 2000 de bedragen mede die in het kolenjaar 1999 daadwerkelijk werden uitgekeerd en verstrekt de in artikel 9 van Beschikking nr. 3632/93/EGKS bedoelde gegevens.

Artikel 4

Deze beschikking is gericht tot de Bondsrepubliek Duitsland.

Gedaan te Brussel, 22 december 1998.

Voor de Commissie

Christos PAPOUTSIS

Lid van de Commissie